

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Helyben: Vidéken:
Egy hóra. . . . . 1 kor. Egy hóra. . . . . 1 kor. 50 fill.
Negyedévre . . . 3 . . . . . Negyedévre 4 . . . 50 .

Feladás szerkesztő:

IFJ. MÓRICZ PÁL.

Kiadók és laptulajdonosok:

HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

DEBRECEN,

Piacz-utca 47. és 49. szám.

Az ócska könyvekről.

Két nap mulva beköszönt szeptember. Ez az antikváriusok országos vásárideje. Vége az iskolai vakációnak és mialatt megindul a beiratkozás, kis és nagy diák hóna alatt a tudomány paksamétájával járja be az antikvárius boltokat, elad és cserél, meg vásárol. Igazi tözsde ez. S hogy ért hozzá a legkisebb diák is! Tudja, hogy legnagyobb az ázsioja a latin nyelvtan tavalyi kiadásának; tudja, mit ér a fizikai, történelem, stb. Habozás nélkül s mély lenézéssel veti vissza azt a grammatikát, amelyet két év előtti kiadásban n mer kínálni a becsapásra dolgozó öreg diák. Mert hát semmi sem veszti az értékét annyira, mint a tankönyv, ha újabb kiadás jelent meg abból a piacon. Értéktelenebb, mint az ócska divatu női kalap.

Hja, az új kiadás! Ez a miniszteri jóváhagyással való zsarolás legerősebb fegyvere. Az irótanár, aki iskolai könyvet szerkeszt, pompás jövedelmet kap a vékony fizetése mellé a könyvei eladásából. De kevés volna a haszon abból, ha a tavalyi könyv az idén is jó volna. Javit, bővit rajta,

ujra nyomtatja és szerte az országban kiadott jelszó, hogy nem lehet tökéletes a diák tudása, csakis ha az új kiadásból meríti azt. Sokat irtak már erről a visszaélésről, amelyet a diák szülőjének zsebe ellen elkövetnek. Vélemény és ellenvélemény akarta tisztára mosni a kérdést, de bizony ép észszel nem lehet felfogni, miért muszáj a legújabb kiadásból tanulnia a diáknak? Rosz volt a tavalyi? Akkor hát miért irták és miért tanították abból a tavalyi diák nemzedéket? Nem arczátlan visszaélés-e, hogy megszenved azért a szegény diák, ha nem veszi meg a legújabb kiadást, amint ez már nem egyszer megesett?

De nem ez a kérdés adta kezünkbe a tollat. Meddő volna a korrupció e fajtája ellen küzdenünk, ha csak nem akarjuk még jobban kiélesíteni a boszuállás fegyverét. Nézzünk inkább a szegény diák tarsolyába s beszéljünk arról, hogyan lehetne annak a hiányain segíteni.

Külföld nagy iskolavárosai szántalan alapítvány van iskolakönyvek beszerzésére. Némely londoni intézetben mindenik diák kivétel nélkül ingyen kap tankönyvet köl-

csön használatra. Bökezü jóltevők hazája Anglia, ahol a gazdag ember nemcsak löversenyekre adományoz dijakat, hanem ilyenféle iskolai czélokra is. Berlinben van középiskola, ahol még tandíjat sem fizet a diák és minden taneszközt is ingyen kap. Mi szegények vagyunk, az a néhány mágnás, főpap, vagy más rangu adakozó, aki diszes palotát épített a betegeknek, szobrot emeltet az érdemeknek, vagy más módon juttat a köznek magából, bizony nem sokat gondol arra, hogy van szegény diák is a világon, akinek nincs tankönyvre valója . . .

Ilyenkor, amidőn az ócska könyv börzéje megindul, szólunk a gazdag ember fiához ezzel a kéréssel: ne adja el a tavalyi könyvét. A mit kap érte, csak fölösleg neki. De egész lélkérdés a szegény ember fiának, ha vásárolnia kell a könyveket. Azokat a tavalyi könyveket juttassa a jómódu diák az intézete igazgatójához, hadd ossza el a szegény fiuk között. Bizony áldás kísér minden ilyen jótéteményt és van olyan szép cselekedet, mint gyűjtést indítani a tanár ur nevenapjának megünneplésére.

Apróságok a Bach-korszakból.

Poszpiszil ur.

E soha el nem feledhető korba történt sok komikum is, a mi jótékonyan hatott a sebzett lelkű magyar emberre, idejegyzem ha már eszembe jutott.

Dezseőffy János bátyám benézett Pál testvér öcsémhez (egyaluba laktak Sáros-Orosziba) ama szándékkal: kicsalja őt a mezőre vetést nézni, hogy egyedül ne menjen. Mig a fiatal gazda kászolódott, János ur kitekintgetett az ablakon, a melyik az utcára szolgált.

— Pali! gyorsan, gyorsan! egykettőre — mindjárt reánk tör a német!

— No no! ez csak minket illet meg. Most pisil urr — magyar urakat.

— Rogi domine spaectábilis Poszpiszil a nevem. Talán megtetszettek az ingombjaim, hogy uraságod olyan kiváló figyelemmel nézi? örülök rajta — most vettem Beregszászba ez előtt 3 nappal. Azért nézem, (jaj félek, János ur rátette mutató ujját a forhametlibe pompázó arany inggombokra) mert szakasztott mássa a Pál öcsémének, tegnapelőtt lábalt el vele a legénye.

— Horrendum! csak nem gondolja? Már hogy mit gondolok az az én titkom, s még az urnak se vagyok köteles bemondani — erre még nincs §. — legalább a gondolat szabad.

Erre felforrt az epe a németbe, fejébe vágta a figarót, felpattant a forspontjára — keményen rászólt a nevető parasztra — faren! hájcs!

Szive szerint szólt el magát.

Csilapodott már a németnek a kielégíthetetlen mérge (eret vágta már akkor rajta) hitte, hogy állandóan rendezkedhet be Magyarországon, mint behódolt provincián, tette-vette a hivatalnokait, nehogy bemelegdjék a cseh, a német, vagy a fogott magyar.

Igy jutott a margitai járásból, Biharból Kecskés Lajos Aradmegyébe a kisjenői járásba.

Járásába nem csak az oláh nép, a jegyzői kar — hanem (ami ritkaságszámba ment abba az időbe) a nagybirtokosok rokonszenvét is megszerezte.

Pál sebtibe levett a fogasról egy vitorlavászonszököntöst — kezébe fogott egy pap-

marasztót — csakis kimenet kérdé — tréfál ugy-e bátyám?

— Nézz oda! most kászolódik a forspontról éppen háttal van felénk fordulva teljes diszbe, az oberstulbeczirkes vasalt köcsög kalap van a fején — már nem me nekülhetünk előle — tette hozzá búsan.

Ergébenszter diener! üdvözli az urakat — közeledve hozzájuk, figaróját balhóna alá esapva a német beamter.

— Poszpiszil a nevem urak, tisztelegni kívántam!

— Sajnáljuk, hogy nem lehet szerencsénk nagyságos ur (ropogtatta az utolsó szót) válaszolt Dezseőffy — de halaszthatatlan utunk van az öcsémel.

— Feh bitte csak tekintetes!

A provizorium alatt fel is szállították ne hagyja el Aradmegyét, felajánlották neki az alispánságot.

A többek közt kitüntette barátságával báró Simonyi Lajos. Számíthatott a Kis-Jenő uradalmi tisztség támogatására — mert az ifju József főhercegnek, ha Kis Jenőre jött, állandó vendége lett, — nem maradt — haza ment Biharba egyszerű prókátornak.

Iskola öltönyöket legczélszerűbb vásárolni Gerő E.

férfi-, fiu- és gyermekruha üzletében, mert legjobbat tartja és olcsóbb mint bárkinél másutt. DEBRECEN, piacz-utca 47., a Dreher sörcsarnok és a Hungaria kávéház között.

Zsandárok a városokban.

Mi a képviselőválasztás? Az állampolgárok alkotmányos ténykedése. A népképviselői törvényben biztosított jogait gyakorolja vele a nép. Az állam alkotó és föntartó elemei ezen az egyetlen uton folynak be az állam kormányzásának módjába, ezen az egyetlen módon érvényesíthetik a polgárok közohaját, amelyet minden hatalomnak respectálni kell. Alkotmányunk, népképviselői törvényünk alapján a választópolgárság minden jognak, erőnek, hatalomnak közvetlen forrása. Mert a választópolgárság az ő jogainak gyakorlásával megalkotja az országgyűlést s a programmal, amelynek alapján a többséget választja, megállapítja egyszer smind az ország kormányzásának módját, irányelveit.

Aki a legutóbbi választás alkalmával Pécskán járt, méltán hihette volna, hogy a népképviselői törvényt Magyarországon megváltoztatták. Mert a pécskai választáson a nép szava, a nép akarata, a népi ítélete nem döntött, nem is számított. A pécskai kerületben a választópolgárok csoportját csendőrök és katonák szuronyai környezték. Amint néhány „éljen” hallatszott, amint az urnához szavazni ment valamely csoport, megvillant a szurony és a csendőrség, katonaság gyilkos rohammal támadt a nép ellen. Akinek az élete kedves, annak menekülnie kellett. A képviselőválasztás hazánk népének minden időben legmozgalmasabb, legélénkebb napja volt. A választópolgárok száza meg ezrei halálos csöndben nem tölthetik el a napot. A jókedv, a hangulat kitör hol fölkiáltásban, hol dalban. Pécskán nem volt szabad. Aki fölnyitja ajkát, nekimegy a zsandár, mellének szegezi a szuronyt. A csendőröknek olyan nagy számban való csoportosítása ösztönyszerű félelemmel tölti el a népet, az izgága elemekre még ingerlően is hat. A csendőrség szerepe, ha szembeötöl az ellenzéki polgárok zaklatásában keresi feladatát, bénítón hat a szabad választás aktusára.

A polgár, aki látja, hogy szuronynyal fenyegetik, hogy a meggyőződés nyilvánítá-

ának szabad folyása nincs: inkább hazamegy és kerüli az urnát; ha gyöngébb lelkű, átmegegy arra a pártira, amelyet nem bánt a zsandár. A pécskai választásra tehát irányítólag hatott a közhivatalnokok törvénysértő korteskedésén kívül a pártpolitikai czélokra fölhasznált csendőrség is.

Nos, itt van a Tisza István zsandárpolitikájának bevezető akkordja. Hiszen tudvalévő dolog, hogy Tisza nem a rend fenntartása czéljából vezényli választáshoz a csendőrt, hanem hogy valasszon a nép helyett. Tisza úgy képzei el a népképviselőt, hogy nehány szakasz csendőr kergesse szét a választókat és küldjön helyettük a parlamentbe képviselőt. Természetesen: mamelukot. Hát a városokban? Ott van már rendőrség, amely rendfenntartás czimén a választás színhelyén tartózkodjék. Amde Tisza nem bizik meg a rendőrségekben. Jobb a zsandár. Az keresztülviszi a mamelukot minden kerületben. Ott is, ahol megabuzogolták, ahol megdobálták. Választás napján mindent megment a zsandár, csak ott legyen. **Tisza ezért városi csendőrségeket akar szervezni.**

A városok nem kívánják ugyan, de Tisza megcsinálta a „csendőrségi ügyosztályt” a belügyminisztériumban és most már török-szakad: a városokat csak beleviszi valahogy. Mert a városokban nagyon rossz az áll a Tizsakormány, hiszen az általános választások alkalmával Debreczen, Szeged és Marosvásárhely 2—2 Nagyvárad, Győr, Miskolcz, Szabadka, Baja, Hódmezővásárhely, Makó, Czegléd, Zilah, Nagykálló, Nyír, egyháza, Kezdivásárhely, Zenta, Félégyháza, Szentés, Eger, Szilágysomlyó 1—1 ellenzéki képviselőt választott. Hogy a városok fölvilágosodott népe a romlás szélén álló országot ki akarja menteni az osztrák politikát folytató kormányok kezéből, ez megremítette Tisza Istvánt, a Gotterhalte-imádót. Egerben, Deesen hajszálán függött a kormánypárt sorsa, a tavasszal lefolyt pótválasztáson alig birta pénzzel és hivatalos erőszakkal keresztülvinni jelöltjeit, most meg Szegeden az ellenzéki Bánffy lett a mindig kormánypárti I. kerület képviselője. Pécskán kirendelte a csendőrséget, de mi

vel hogy a városok veszedelmesen kezdenek okosodni, fölvilágosodni, megcsinálta a csendőrségi ügyosztályt, hogy a városokban is résen legyen választásokra a zsandár.

Gyönyörű időket élünk. Tisza István zsandárpolitikája élénk világot vet a kormány szándékaira. **Az állampolgár egyetlen alkotmányos jogát: a szavazati jogot csendőrszuronyokkal ostromoltatja.** Csakhogy a nép nem fog megijedni az erős kézzel, akasztófaival és golyóval fenyegetőző kegyelmes urtól. Hivatalos erőszaknak, csendőrszuronyoknak, mindennek meg kell buknia a nép akarata előtt, mert minden hatalom forrása: a nép. A trónt, a hadsereget, a kormányt, a csendőrséget — mindent, de mindent a nép filléréiből tartanak fenn. Aki pedig fizet, az a gazda és az parancsol.

Vármegyénk és közelvidéke.

Bocskay emléke Szoboszlón. A hajduk dicső vezérének emlékét nemsokára díszes ércszobor fogja hirdetni Hajdusoboszlón, ahol azonban újabb emléket is akarnak emelni a hálás utódok az ő emlékére: Bocskay-szeretetházat, amelynek alapja Soltesz László lelkész ezer koronás alapítványa, amelyhez bizonyára még több jótékony adomány fog csatlakozni.

Diákok Kossuth-ünnepélye Hadházen. A hajduhadházi gimnáziumi tanulókból alakult „Előre” ifjúsági önképző-kör augusztus 25 én Kossuth-ünnepet rendezett. Először a Himnuszt énekelték a tagok, azután Csösz Ferencz megnyitó beszédet tartott, Kovács Endre elszaválta a Talpra magyart, Tiba András felolvasta saját dolgozatát „augusztus 25-ikére” czimén, Egerházy Gábor szaválta „Kossuth Lajos halálára”, Rácz Kálmán felolvasta Kossuth Lajos életrajzát. Ezután a Nemzeti dalt énekelték a tagok. Simon Ernő felolvasta a „Falu szegényét”, Csösz János szaválta a Szózatot. Hadházy Ferencz felolvastott Kossuth Lajosról, Csösz Ferencz szaválta saját költeményét. Végül a szózatot énekelték a tagok. Simon Károly tanító szép beszédet intézett a fiukhoz, akik nevében Tiba András választott és megköszönte a tanító szívesességét, aki az ünnepély rendezésében segítségkro volt.

Az új titkári szoba. A megyeháza első emeletén eddig szűk, kis oda volt Rásó István főispáni titkár hivatalos helyisége. Ezen a bajon úgy segítettek, hogy a folyosó közfalát kiverték és így nagyobbították meg a titkár szobáját, amely a főispán lakosztályával így összefügg. Az átalakítási munkával, mire a főispán Amerikából hazajön, elkészülnek.

Megvárakoztatás. A megyei tisztviselőket a számvevőség ugyancsak megvárakoztatja a január óta várt fizetéspótlékkal. A múlt hétre ígérték és most is csak az a válasz, hogy megkapják, de — holnap.

Leégett fősolgabírói hivatal. A hajdumegyeyi központi fősolgabíroság régóta sürgette már a nagykállói fősolgabíroságot holmi iratokért. Most érkezett meg rá a válasz, hogy az iratok elpusztultak a tűzben. A fősolgabírói hivatal, hogy annál inkább elhiggyék, tüztől pörkölt borítékban küldte el a választ.

Hát egy ilyen főhercegi ebéd alkalomával történt. Jó borokra került a sor, József főherceg szeme felragyogott, arca kigyult és odafordult a jobbkezfelől szomszédja Kecskés Lajoshoz felemelve poharát hangosan ezt mondta.

— Majd amikor, mint őseink tették, mi is Rákoson gyűlhetünk össze ismét akkor lesz jó világ főszolga bíró ur!

— Figyelik fenség! szolt csendes hangon, aggodó rokonszenvvel — jelentősen nézve a főhercegre mellé rendelt bécsi urra!

— Ne féljen tőle főszolgabíró ur — válaszolt a főhercegre jó izüen nevetve, szerencsenkre stok német ez, nem ért szegény egy árva szót sem magyarul.

Fekete kávé után Králicz Antal a tisztartó kettős fogata előállott, dicsekedett velök az ifju főhercegre, hogy a steclan (uraságikert) keresztül egy gazdasági majorba hajtasson. A fiatal, fúrge, tüzverü főhercegre is kint volt a felszállásnál — gyorsan megmarkolta a homokfutó hátsó küllőit — intett egy ácsorgó oselédnek is, segített az is, a másikat visszafognt. Inditná Králicz a lovakat, de nem mozczannak. Hátra néz akkor látja meg az ifju főherceget, a ki jó izü kaczagás közt vette le kezét a küllőkről.

Hamar eljutott ennek a nyílt szívűségnek a hire Bécsbe.

Ereztek a hatását, sőt tényekbe látták nyilvánulni.

Králicz Antalt, a ki nagy szorgalommal teremtette paradicsomkertét a jeni uradal-

mat, több alantas magyar szellemű tisztársalval nyugdíjazták.

Jött helyette egy német direktor. Ez aztán tudott gazdálkodni! Első évbe megháromszorozta az uradalom jövedelmét. Mondogatták is ott fent, der macht gut er is a kerel! igazok volt, az is lett, de Bécsbe nem így értették akkor. A második év is beütött, csodával határos volt ez. Am a 3 ik évbe a régi rendes évi jövedelmét se tudta beszolgáltatni, furcsa hírek is szállingóztak erről. Coburg Fülöp így szolt József főherczeg sógorához, te nem jöhetsz, lemegyek én inkognitóba, rettenetes, ha való a miről értesültem.

Le is ment. Még délelőtti 11 órakor se fogadta a direktor ur, elutasították.

Mint vevő jelentkezett nála Coburg herczeg. Így módja lett széttekinteni. Évek szorgalma lett elpusztítva. A birtokon átfutó széles utak melletti fák letarolva. A híres milósféle sertésnyáj elvesztegetve. A cifra szőrű gulyának, a tinó gulyának, a kitűnő derekegházi fajnak vége, az erdő szabály nélkül vágatva.

A nyílt szívű, tréfás, megnyerő modoru főhercegreknek ily nagy árt kellett fizetni nyílt szívűségéért.

Coburg Fülöp herczeg leplezett le mindent, azokat megnézni lemehelett már József főherczeg is, ami rokonszenvünk vele volt, vele lesz, kölcsönös szeretet füz össze minket.

Norvay Károly.

Itt vannak már a diákok.

Pár nap mulva ránk virrad szeptember elseje. Vége ajkánikulai csöndnek, megélénkül a város, az utcák, boltok, vendéglők, jön a lármás, nyüzsgő had: jönnek a diákok.

Az állomásra utasoktól roskadó vonatok robognak be, hozza a prüszögő vasszörnyeteg a nyájas arcu mamákat, a komoly és szigorú apákat a szepegő, vidám, büszkélkedő diákokkal, már a szerint, mely iskolának mely osztályába készül a gyerek. A kisebbje szorongva lapul a mama szoknyájához, szokatlan neki a vásári tolongás zsvaj, alig dobta sutba a lepkefogó hálót, a gyermekek sok kedves gyönyörét, már fölszerelték tengernyi batyuval, puha lágy párnákkal, fehér friss kalácsesal, jön a nagy diákok közé a legkisebbnek, gimnázistának,

Nagy lépes a gyermek életében, foglalkoztatja egész uton fogékony agyvelejét, mert alig tudja elképzelni a komoly tanár urakat, az iskolaépület ünnepies csöndjét s amint belép a fehérre meszelt egyszerű lépcsőházba, megdobbán a szíve s a beiratás aktus czeremóniáján szorongva, elfogódott lelkülettel esik tul.

Persze a nagyobbja biztatja, ez már büszkélkedik, érezeti az idősebb diákok tekintélyét a kisebbekkel és nem is hiába, mert bizony alázatos hódolattal tekint rája a kezdő tanuló. Az idősebb diák már nyugodt lélekkel érkezik az iskola kapuja alá, némelyik sajnálja a vakáció végét, a szorgalmasabja azonban örül, hogy ismét kezdődik az előadás.

Az egész város kópéről leri, hogy készülődik a diákok fogadására. Az üzletek kirakataiban alkalmi cikkek vásárlására csábítanak, a könyves boltok ablaka tele iskolakönyvekkel, potom áron finom ruhákat kínál a ruhakereskedő, az utcasarkon pedig a hordár vidéki emberekre vadászik, lakást és élelmet ajánl, egész listával rendelkezik és ember legyen, aki megszabadul tőle.

Már a vasutnál kezdődik a csábítás és bent a városban egész láncolata fűződik a kapacitációnak. A jó mamák és gondos apák pedig rójják naphosszal az utcát, nehéz gond a szülők lágy, puha kezét, feltöszörgettet, istápoló gondoskodását pótolni.

Jönnek a diákok. Készülődjünk szeretettel és barátsággal a gyermekhad fogadására, hogy ne érezzék az otthon melegének hiányát, hogy ne keljen legalább ezen zsenge korokban az önző hidegséget érezniök.

Mi az ujság?

Orosz ágyugolyók a Sajó fenekén. A miskolci uszodához kirendelt katonai uszómesterek mostanában érdekes leltre akadtak a Sajó fenekén. Körülből 40 darab acél kartácsgolyót sikerült előkotorniok és kihuzniok Sajó fenekén levő iszapból. Tudnivaló dolog, hogy a később Aradon vértanui halált halt Pöltenberg Ernő tábornoknak éppen e tájon volt győzelmes csatája a főhadiszállását Miskolcra tartó orosz hadsereg felett 1849. júniusában ez alkalommal vakmerő, de kitűnően sikerült vállalatnak áldozatul esett honvédek a zsolczeni síremlék alatt nyugosszák örök álmaikat. A csatát veszített ellenség bizonyára attól való télelmében, hogy az netalán a magyarság kezére kerül, elsüllyesztette a lövegmozdonyt vagy az ütég löszkerocsit, hacsak valami póthid leszakadására nem gondolunk. Az uszómesterek azt állítják, hogy valami ágyúcső felét is érznek még az iszapban.

Félt a végítéletől. Szarvason Maszlag János tekintélyes kigazda öngyilkosságot követett el. Háza padlásának

egyik gerendájára felakasztotta magát s mire észrevették, Maszlag már kilehelte lelkét. Az öngyilkosságot annak körülményei teszik érdekessé, hogy Maszlag a jövőbe látó ember hírében állott Szarvason s e réven sok legenda kering róla a nép között. Ismerősei azt állítják, hogy **Maszlag a mostan uralkodott aszályból a végítélet közeledését olvasta ki.** Szentül hitte, hogy a világnak nemsokára vége lesz, amit ő nem akarván bevárni, önként vált meg az élettől.

Lekapta a vihar a toronyról. Reitenetes módon ért véget Endrődön Zadrubecnik Pál békéscsabai bádogos, ki a r. kath. templom tornyán tatarozási munkát végzett. Fenn dolgozott a szédítő magasságban, amikor egyszerre rémes vihar keletkezett. Zadrubecnik nem törődve a körülötte tomboló orkánnal, tovább is nyugodtan folytatta munkáját, miközben borzalmas szerencsétlenség történt. A fergeteg megkapta a bádogost és lerántotta a toronytetőről. **Zadrubecnik fejével lefelé zuhant és rácsapódott a templomudvar hegyesvégű vaskerítésére, amely darabokra tépte.** A boldogtalan két árva hagyott hátra.

Pányvadobás nyaktöréssel. Halálos szerencsétlenség érte Harangozó Mátyás 21 éves szolgálégynt, ki a ház tetejéről, midőn a pányva kötelet megszeríteni szándékozott, egyensúlyát veszítve, hanyatesett és nyakát szegte.

Ahol még a vasuti talpfák is leégtek. Csikszentimrén a Beck és Spitzer tulajdonát képező óriási fatelep, mely az ugyanazon vasuti rakodóhely mellett van (35. sz. őrház) mult reggel 8 óra tájban még eddig ismeretlen okból meggyuladt és teljesen leégett. A nagy mennyiségben felhalmozott és a most uralkodó nagy hőségben erősen kiszáradt faanyag bő táplálékot nyújtott a felcsapó lángoknak úgy, hogy az egész telepet pár pillanat alatt lángtenger borította. A nagy hőségtől a telep mellett elhuzódó vasuti vágányon meggyuladtak a talpfák, továbbá a táviró póznák. Ez utóbbiak körülbelül fél kilométernyi hosszú vonalon leégtek és a vasuti vágányokra zuhantak. A nagy tűz, valamint a vágányon heverő üszkők és a talpfák égése miatt a vasuti közlekedés is megakadt.

Katonaszökevények. Orsováról sürgönyzik: Két szerb katonaszökevény érkezett: Szlanics Milenkó és Gyorgyevics Milán. Előbbi czipész, utóbbi borbély. A rossz bánásmód miatt hagyták oda ezredeiket. Minthogy nincs kiadási szerződésünk Szerbiával, a két katona vígan dudál.

Csalódás miatt öngyilkos. Boros Árpád volt bethleni körjegyző, régi nemesi család sarja vadászfegyverével szíven lötte magát. A Boros család sokáig birt Balványos Váralján nagyobb kiterjedésű birtokkal, a mely azonban idegen kézre ment, minélfogva Boros Árpád is kényszerítve volt hivatal után nézni. Ez azonban nem hozott reá szerencsét s talán ez volt oka tettének.

Az orosz czár álma. Orosz-Lengyelországban nagy titokzatosan beszélnek most a czár álmáról. Három ökröt látott, a minap álmában. — Egyik kövér volt, a másik pedig sovány, a harmadik pedig vak. A babonás czár elhivatta hát az álomfejtőt, a ki következőképen magyarázta az álmot:

— Oh czár, a kövér ökr a te kormányod, a sovány a te hadsereg, a vak ökr pedig hatalmas czár — te vagy!

Arról, hogy mivel jutalmazták meg az álomfejtő bölcsességét, hallgatnak.

Az ősz fűrtű bűnösök. Szazban letartóztatták Gläser Emilia nevű 40 esztendősnőt, aki a 70 éves Schwarz Józseffel való viszonyából származott gyermekét meggyilkolta. Schwarz a bíróságnál történt kihallgatása után a közeli tóba ugrott és belefullt.

Az elvert színővendék.

Verekedés az Artista-kávéházban.

Bánhidi (Schwarz) Gizi volt színészővendék nevével két hét előtt igen kinos ügyből kifolyólag foglalkoztak az ujságok. A szép Gizi Gudohn rozsnói nős ügyvéddel rándult ki Székesfehérvárra, ahol az ügyvéd ur elég ügyetlen volt, minden társadalmi illem ellenére a szállodai szobában hirtelen meghalni.

Az esetben a halálozás maga igen kis szerepet játszik, a baj ott volt, hogy az ügyvéd nős ember volt és színész nő társaságában halt meg. A család ezt a kellemetlen körülményt elszerezte volna tussolni, de az ügy a rendőrségre került, ahol nem törődve a kegyelettel, a legnagyobb nyilvánosság előtt vallatták Bánhidi Gizit, hogy került össze az ügyvéddel, mióta tartott a viszonyuk.

A volt színészővendék alig került ki ebből a kellemetlenségéből, máris újabb nyilvános botránynak lett a főszereplője. A botrány a nagymező-utcai Artista-kávéházban történt vasárnap délután.

Bánhidi Gizi ugyanis már az artisták közé járogatott. Vasárnap délután is nyugodtan kávézott egyik nagy tükörablakban, amikor Grósz nevű artista odalépett az asztalához és feléje sujtott öklével. A színészővendék félreugrott, szután a kávéház közepén folytatták a verekedést. A lány ismerősei is segítettek, az artista barátai is dobálgatták a székeket, a dolog vége az lett, hogy Bánhidi Gizi kisasszony vasárnap délután kikapott az Artista-kávéházban.

Az ügy előzményei a következők: Bánhidi Gizi azelőtt még igen jó barátságban élt az artistával. De valami ügy miatt elváltak egymástól. Azóta a leány pletykált az artistáról. Grósz megunt a dolgot és úgy vett elégtételt a színészővendéknek, hogy megverte.

Családirto vasutas.

Hat halál a vasuti sztrájk miatt.

Megrendítő eset történt pár nappal ezelőtt az ugocsamegyei Tisza-Keresztur községben, ahol Takács nevű elbocsátott vasuti ör amiatt való bánatában, hogy állást nem tudott kapni, elpusztította önmagát és több tagból álló családját. A szomorú eset részletei a következők:

Takács István kereszturi lakos, néhány hónappal ezelőtt még a magyar államvasutak szolgálatában állott s pályáőr volt a csaphályi vasuti vonalon. A sztrájk alkalmával azonban buzgó harciosa volt a mozgalomnak s elhagyta őrhelyét, hogy a mozgalomban résztvegyen. Ezért Takácsot elbocsátották a szolgálatból s el kellett költöznie abból a kis vasuti őrházból, ahol 12 évet töltött.

Takács elbocsátása után hazament Tisza-Kereszturra és oda vitte a csa-

ládját is, ahol lakást bérelt. Ez a szégyen ember azóta folyton állás után futkosott, de sehol sem tudott munkát kapni. Pár héttel ezelőtt az agyagbányában kapott munkát, de néhány napi munka után a földtömeg szakadt rá, azóta munkaképtelen lett s állandóan betegeskedett. A szerencsétlen embert ez a kettős csapás nagyon elkeserítette.

Ezek a gondok megérelték benne az öngyilkosság eszméjét. A múlt héten elment látogatóba régi ismerősehez, *Mizsák György* erdőkerülőhöz. Tudta, hogy barátjánál van méreg, a mivel a rókákat szokta megmérgezni. Ebből a méregből vitt el Takács észrevétlenül, amit otthon belekevert az ételbe. **A család gyanútlanul fogyasztotta el a burgonyalevest s maga Takács is sokat evett belőle, amitől másnapra valamennyien meghaltak.** A szerencsétlen ember halála előtt levelet irt a csendőrszervezőnek, melyben maga jelentette be, hogy nagy nyomorúsága miatt pusztította el a családját.

Egyházak és iskolák.

Vizsgálatok sorrendje a debreczeni ev. ref. főgimnáziumban. — a) A javító és pótvizsgálatok: a VIII. osztályé augusztus hó 31. napján, az I—IV. osztályé szeptember hó 2. napján és az V—VII. osztályé szeptember hó 3. napján. — b) A fővételi vizsgálatok: bármelyik osztályból szeptember 1—2. napján délelőtt. — c) Magánvizsgálatok: a VIII. osztályé augusztus hó 31. napján, az I—IV. osztályé szeptember 5. napján, az V—VII. osztályé szeptember hó 6. napján délelőtt 8 órakor, délután 3 órakor kezdődik.

Betelt a létszám című hírtinkre az alábbi értesítést kaptuk: A debreczeni kegyesrendi r. kath. főgimnázium tanulóinak száma az idén is emelkedett. Legnépesebb a II. osztály, melyben jelenleg már csak néhány hely van üresen. Ez az osztály a jövő tanévre párhuzamos lesz.

Az Abeles-féle polgári és elemi leányiskolában (Hatvan-u. 23.) a jövő tanévre való beiratkozások naponta délelőtt 9—12-ig, d. u. 3—5 ig eszközölhetők.

Beiratások az ev. ref. elemi iskolákban. A debreczeni ev. ref. egyház elemi iskoláiban a beiratás szeptember 1. 2 és 3 ik napjain d. e. 8—11 és d. u. 3-tól 5 óráig fog eszközölni. A mult iskolai évben egyházunk elemi iskoláiba járt növendékek azon tanteremben kötelesek szeptember 1-ső napján d. e. 8 órakor megjelenni, amely tanterembe a mult iskolai évben jártak s leendő tantermökbe onnan fognak még azon a napon áthelyeztetni. A beiratás alkalmával előmutatandó a születési és himlő oltási igazolvány és azok részéről, kik más iskolából jönnek, az iskolai bizonyítvány is. A beiratás alkalmával minden tanuló után egy korona tisztogatási díj és 30 fillér országos tanítói nyugdíjilleték a tanító nyugtájára befizetendő. A más vallásuak 8 korona egy évi tanítási díjat is megfizetni kötelesek. A tanítás szeptember 5 ikén reggeli

9 órakor a nagytemplomban és kistemplomban tartandó isteni tiszteletekkel fog megkezdetni. Az ev. ref. iskolaszék.

Kóser keresztény szövetkezet.

Peczöl vasmegyei község keresztény fogyasztási szövetkezetének üzletvezetője egyúttal kocsmáros, meg mézárós is. De a hus napról napra megmaradt. Nem volt elég husfogyasztó a szövetkezeti tagok között.

Az üzletvezető gondolt egyet. Jó volna a zsidókkal felvirágoztatni a keresztény szövetkezetet. A pecölvidéki zsidókat a keresztény fogyasztási szövetkezet kötelékébe akarta vonni.

Egybehívta a zsidókat és így szóló hozzászólásuk:

— Tisztelt polgártársaim! Akartok-e potom áron szép marhahúst enni?

— Akarni akarunk. De hogyan?

— Azt én megmondom. Álljatok be rendes husfogyasztóknak a peczöli keresztény fogyasztási szövetkezetnél. Vásárlunk derék fiatal hizott marhákat, levágjuk és kimérjük önköltségen úgy nektek, mint a szövetkezeti tagoknak. Jól jártok ti is, jól járunk mi is.

— Mond valamit. Csak hogy nagy bőkenője van a dolognak. Mi zsidók nem eszünk mást, mint kóserhúst, mely sakterkés alatt elvérzett marhától származik és rituális felügyelet alatt kerül kimérés alá.

— Ha csak ennyi a bajotok, ezen könnyen lehet segíteni. Ki a sakterotok?

Megnevezték a metszőt.

— Ezentul tehát a peczöli keresztény fogyasztási szövetkezet számára minden marhát kizárólag az fogja ritualiter lesakterolni.

— Hát a felügyelet? Hiszen Peczölben nincsen rabbi.

— Kell a hus felügyeletet éppen a rabbinak gyakorolni? A peczöli plébános, aki egyúttal a keresztény fogyasztási szövetkezet elnöke, talán kevésbé megbízható, mint akármelyik rabbi?

Erre a zsidók összenéztek, vakaróztak, tanakodtak. A vége mégis csak az lett, hogy belementek a felajánlott üzletbe és azóta Peczölben zsidó és keresztény a legszebb kóser falatokból lakmározik 52 krajczárért, holott máshol sovány húst mértek 60, 70 és 80 krajczárért kilóját.

Az okleveles sakter borotvaéles sakterkésével a hóna alatt hetenként többször baktat át Megyehidáról Peczölbe. Olcsó kóser húst falatozik ott keresztény és zsidó.

És ami a legérdekesebb, a plébános is kóser húst eszik, ami még eddig nem ártott meg neki.

UJDONSÁGOK.

— **Személyi hírek.** Csóka Sámuel városi adóügyi tanácsnok, szabadságáról hazaérkezett és átvette hivatalát. A felsőzempléni ref. egyházmege közgyűlésén egyházmegyei gondnokul *Bernáth Elemért*, a debreczeni ítélő tábla elnökét választotta meg.

— **Az érdeklődés közügyek iránt.** No hiszen a debreczeni polgárság is jól meg tudja választani a bizottsági tagokat. Mutatják az esetek, amikor teljes részvétlenség miatt az egyes szakbizottságok ülését meg sem lehetne tartani. Így történt ez hétfőn délután is a jog és pénzügyi bizottság ülésével, pedig a több fontos tárgy közt a

város jövő évi költségvetése is föl volt véve. Ez a nemtörődömség pedig mindig megboszulja magát. Sajnos azonban, hogy a renyhe, tunya városatyák restségének, nemtörődömségének és szellemi tehetetlenségének az adózó polgárság issza meg a levét. Bizonybizony a nagy seprést legelőször a városi képviselőtestületben kellene kezdeni. Bezzeg, ha valami hülye atyafit kell benyomni irnoknak, vagy valaminek, akkor felvonul a párt is, az atyafiság is. Bizony szégyenletes állapot ez.

— **Az idei dohánybevéltás.** Az idei rendkívüli szárazság következtében a dohány, ámbár minősége jónak ígérkezik, mindazáltal a levél kifejlődése a dohányjövendék által megszabott és a különféle osztályoknak megfelelő nagysági mértékét nem fogja megütni. Ez a körülmény sok kellemetlenségnek és a termelők anyagi károsodásának lesz előidézője, ha csak a dohányjövendéki igazgatóság nem lesz iekinttel az idei abnormális időjárásra és nem fog tenni megfelelő intézkedéseket a dohánybevéltási szabályok megfelelő módosítására. Ezt a dohányjövendéki igazgatóság annyival inkább megteheti, miután a dohánylevét nagysága nem mértékadó a minőségre nézve és ennélfogva kívánatos, hogy a dohánybevéltási szabályrendelet ama pontja, mely a beváltási osztályt bizonyos levélmértékhez szabja az idei esztendőre hatályon kívül helyezzék s a dohánybevéltőhivatalok arra utasítsanak, hogy a dohányt csakis a minősége és neme szerint osztályozva vegyék át. A beváltási szabályrendelet hivatkozott pontjának ily értelemben való módosítására az országos magyar gazdasági egyesület felkérte a dohányjövendéki igazgatóságot.

— **Igen értékes ajándék** lesz minden előfizetők részére az a vaskos naptár, a melyet december elején minden előfizetőknek díjtalanul, utánfizetés nélkül megküldünk. A Debreczeni Független Ujság Naptára Debreczen és Hajdúvármegye jól összeállított czimtarát fogja tartalmazni és azon kívül dús szépirodalmi részzel lesz ellátva. A kik szeptember 1-től lapunkat megrendelik, azok is ingyen kapják a Debreczeni Független Ujság nagy képes naptárát. Telefon számjaink: 18 és 339. A lap előfizetési ára 1 óra 1 korona.

— **Kinevezés.** A honvédelmi miniszter *Faragó Géza* főhadnagyot a debreczeni 3. honvéd gyalogezredtől a soproni katonai főreáliskolához tanárnak nevezte ki.

— **Diákmozgalmak.** Közéledik a szünidő vége. Mozgolódik a diákság. Készülődnek a választásokra is. Arról értesültünk különben, hogy akadémiákon ez évben csendes választások lesznek. A könyvtárosi állást *Nyikos Sándor* 2. jhallgató, az Irodalmi Önképző Társulat elnökségét pedig *Kiss Pál* kapja. Ezuttal azonban arról is értesültünk, hogy a könyvtárosi állást csak a jogi tanfolyam első két évét már elvégzett hallgató nyerheti el s így *Nyikos Sándor* ellen esetleg kifogásokat tehetnek.

— **Titkár-választás.** A debreczeni önálló munkás betegsegélyző pénztár titkárává *Szathmáry Zoltánt* választotta.

Törlesztéses kölcsönök

földbirtokokra és házakra, előnyös feltétel, gyors és pontos lebonyolítással csakis a régebben felálló **Ingatlans Földhitel Forgalmi Intézet** nyújt, Debreczenben, Hunyady-u. 17. a vasuti állomástól egyenesen bevezető uton. Levélbeli megkeresésekre azonnal válaszol

— **Tartalékosok öröme.** A hadvezetés a tartalékosokat szeptember 2-ára hívta be. Már a behívók is szét lettek küldve, a mikor jött a felsőbb értesítés, hogy ezeknek nem kell bevonulni, csak a póttartalékosoknak.

— **Wesselényi életrajza.** Kardos Samu dr. ügyvéd öt évig dolgozott báró Wesselényi Miklós életrajzán. A munka most már teljesen elkészült, a szerző sajtó alá is rendezte. Ez az életrajz lesz a nagy Wesselényiről az első érdemes munka. A könyv hamarosan megjelenik.

— **Pályázat irnoki állásra.** A debreczeni ítéltáblánál 1000 korona fizetés, 400 korona személyi pótlék és lakpénzzel javadalmazott irnoki állás üresedett meg. Pályázati kérvények négy héten belül adandók be.

— **Meghaltak.** Szegedi Gábor ev. ref. 62 éves vasuti pályamunkás, Hika Ferencné Garura Mária gör. kath. 72 éves, Nagy István ev. ref. 34 éves napszámos, özvegy Papp Jánosné Stircza Zsuzsanna rom. kath. 51 éves mosónő, Balázs Jánosné Kovács Sára ev. ref. 84 éves házi cseléd, Tóth Ferencz ev. ref. 6 éves.

— **Meggázolt rikkanos.** Vasárnap este a Kossuth-utcán Szigeti György napszámos részegen megtámadta Rákóczi Pál ujságárulót. Földreterpelt, rugdosta, míg a járőrök ki nem vették a keze közül. Szigetnek bekisérték a bűnügyi osztályhoz, ahol kiderült, hogy foglalkozás nélkül csavargó hetek óta.

— **Fegyverrel nem jó játszani.** A könnyelműségének súlyosan megadta az árát Tar István hajduszoboszlói 14 éves fiú, aki vasárnap az apja sertéseit hajtotta a tanyára. Előzőleg magához vette a rozsdás pisztolyt, mely golyóra volt töltve. A gyerek játszadozott a pisztollyal, a ravaszát huzogatta és a pisztoly elsült. A golyó Tar István jobb lábába furódott. Az ottani orvosok ápolás alá vették, de mivel a golyót kivenni nem lehetett, behozták a debreczeni közpórházba, hol a fiú súlyos betegen fekszik. A golyót műtét útján fogják eltávolítani.

— **Adományok.** A „homokkerti ref. Olvasó Egylet” könyvtára részére Tordai Gábor ev. ref. tanító, olv. egyl. jegyzőhöz eddig a következő nemesszívű könyvadományok küldettek: Harsányi Gusztáv törv. széki bíró urtól 11 kötet és két arckép (5 felsége I. Ferencz József és ő felsége Erzsébet királyné). Schmidt Sománé urnőtől 3 kötet. Vadász Emil urtól 6 kötet. (hiányos) Katona Mihály ispotályi dékán urtól 1 kötet.

— **Trombitaszóval felriasztott utca.** Több panaszos aláírásával ellátott levelet kaptunk, amelyben erősen panaszkodnak a honvéd-katonák kivonulásai ellen. Legedesebb álmát alussza az utca, még az ötöt alig kongatja a toronyóra, mikor trombita harsan, dob pereg és a honvéd-szadok nagy nagy zaj között vonulnak ki a harcztérre csatározni. Mindez — mondja a panaszos levél — igen szép szép és a haza érdekében üdvös dolog, de semmi szükség nincs arra, hogy ezt a kivonulást reggeli öt órakor trombita-harsogás, dobpergés kísérelje. Ugy tudják a panaszosok, hogy katonai szabályzat van rá, mely szerint hét óra előtt a város belterületén trombita és dob nélkül szabad masirozni és hála Istennek nem élünk

olyan háborus világot, hogy a polgároknak katonai keresztülvonulásuk dobpergésére és trombita harsogására kelljen felriadniok legedesebb álmukból.

— **Botrányok a ozirkuszban.** Csodáljuk a rendőrség türelmét, hogy engedheti meg ama embertelenséget, mely a vásártéren működő komédiában napról-napra lejátszódik. A mesterkélt csinált birkózások alkalmával olyan botrányos scénák idézettek elő, a melyek a jobb izlés rovására esnek. A minap is az egyik athléta a másikat felemelte s a közönség közzé lökte, a mely kvalifikálatlan eljárás után emez az előbbent pofonvágta és így mulattatják közönséges veredéssel a közönséget a rendőrség szemelátára. Hát mért van ott a rendőrség, ha nem tud rendet csinálni?

— **Az asszony verve jó.** E közmondást akarta bebizonyítani hétfőn délelőtt a Simonffy-utcai piacon Szabó Sándor nézőzamos, aki részegen megtámadta a feleségét s ütlegetni kezdte. A rendőr közbelépett, mirre a részeg napszámos a rendőrré támadt, aki nehezen megfékezte és bekisérte a bűnügyi osztály fogházába.

— **Bicskázás az utcán.** Az egyik Árpád-téri korcsmából jött ki vasárnap éjjel Baranyi István csapókeri lakos. Az utcán szemközt találkozott Nagy Mihály gazdálkodóval, kinek minden előzetes bevezetés nélkül zsebkésével megszúrta a nyakát és mellét. A részeg ember elszaladt, de többen, kik a támadást látták, felismerték Baranyit. A késelő részeg ellen megindították az eljárást.

— **Lökötés.** A debreczeni rendőrséget táviratban értesítették Szentendről, hogy ott Nagy József kárára 3 lovat, Bodor Imre kárára pedig szekeret és lószerszámokat loptak el ismeretlen tettesek. Az a gyanu, hogy Debreczen környékbeli cigányok a lökötők.

— **Kerti tolvajok.** A Hatvan-utcai kertbe a kerítésen hatolt be Kis Lajos hat jóhírű társával. A kertben nekiálltak a gyümölcsfákknak s azokon hatalmas pusztítást vittek végbe. A csösz meglátta a gyümölcs tolvajokat s feléjük közeledett, de ezek észrevették és elináltak. A csösz csak Kis Lajost csipte el, kit átadott a rendőrségnek.

x **Állandó műiparú kiállítás**
Mentze Henrik ujdonságok árúháza Piac- és Szentanna-u. sarkán. Több ezer ujdonság érkezett alkalmi ajándékoknak u. m. háztartási cikkek, gyermekjátékok és műiparú különlegességek, melyek a legolcsóbb szabott árak mellett beszerezhetők.

TÁVIRATOK.

Az öngyilkos alezredes.

Lócse, augusztus 29. Máriaassy Rezső császári és királyi kamarás, nyugalmazott alezredes föbe lőtte magát. Öngyilkosságának oka gyógyíthatatlan betegsége volt.

Az öngyilkos diák.

Nyiregyhaza, augusztus 29. Szücs Gyula 21 éves diák, aki itt tett érettségi vizsgát, agyonlőtte magát. Tetteinek okát nem tudják.

Magyar nyelv és a hadsereg.

Bécs, augusztus 29. A hadsereg Rendeleti Közlönyében közzétett hadügyminiszteri rendelet értelmében ezentul a katonaságnál a magyar hatóságok magyar nyelvű átiratait visszautasítani nem szabad. Ez átiratokat is el kell intézni.

Aranymezők felfedezése Japánban.

Tokio, augusztus 29. (Reuter.) Az Iwate mellett nemrég felfedezett aranymezőket a kormány által kiküldött mérnökök vizsgálták meg. Jelentésük alapján a kormány közhirre tette, hogy az aranymezőket teljesen a maga számára foglalja le. A mérnökök becslése szerint 100 millió font sterling arany várható. Az előmunkálatokat már megkezdtek és évenként 30 millió ilyen aranytermelést várnak.

Nem biznak az oroszok.

Sanghai, aug. 27. A japánok azt kívánják, hogy az itt leszerelt orosz hajók legénységét Kína tartsa vissza úgy, mint Németország teszi Csingtauban. Japán azért kívánja ezt, mert a Varjak és Korejec legénységét újra szolgálatra használják a balti hajórajnál, noha megígérték, hogy ez a legénység többé nem vesz részt a háboruban.

Az orosz-japán háborúról.

Hírek PortArtur ostromáról.

Tiencsin, aug. 29. Port-Artur el-esésének hírének minden pillanatban várják. Megerősítik, hogy az Iszecsan-erődön a japánok vannak. Az elfoglalt erődre nagy kaliberű ágyukat és könnyű gyorstüzelőket szállítottak föl. Az elfoglalt orosz ütegeket is az oroszok ellen fordították Gyilkos tüzelés indult meg a Drakonovi-erődök ellen, melyekben láthatólag borzasztó pusztításokat visznek véghez. Azt hiszik, hogy az oroszok belátják az erődök tarthatatlanságát s beljebb vonulnak. Mások szerint Stössel újabb parancsot adott ki, hogy ezen erődöket is végső lehelletig kell védeni s csak akkor vonul vissza, ha a japánok ember ember elleni küzdelem után kiszorítják. Tömérdek aknát, szárazföldi torpedót szórnak el az erődök alatt. A japánok általános rohama még nem kezdődött el. Ágyuharcz folyik, de a 4. és 6. számú orosz erődök ütegeit már elhallgattatták. Az új város még ma is ég. Ugy látszik az egész város lángokmartalékává válik. A kikötő nagy része is már romokban hever. Csifui hírszerint a flotta leszerelését már megkezdték és felszállították az ágyukat az erődítésére. Vagy 6—7000 tengerészt a várórséghez csatoltak. Általános a

előnyösen ismert saját készítményű cipő árúházában. **Csapó-utca 5.** hol mérett utáni rendelések is jó anyagból pontosan készíttetnek.

Hol lehet kevés pénzen nagy bevásárlást tenni? Tegyen egy legkisebb próba bevásárlást

Lebovits Zsigmond

vélemény, hogy már nemsokáig tartatja magát a vár.

Kuropatkin harcrai.

Pétervár, augusztus 29. Szaharov altábornagy e hó 27-iki kellel a következő táviratot küldte a vezérkarnak: Augusztus 26-án előőrseink és a déli arcvonal előretolt csapatai lassanként visszavonultak az ansantingi megerősített hadállásba. Az ellenséges tüzéség több pontról ágyuzza a hadállásunkat. Tüzéségünk, a mely tüzelését arra a helyre irányította, ahol ellenséges csapatok bukkantak fel és ahol az ellenség sáncokat készült hányni. Arra kényszerítette a japánokat, hogy faihymai nagy táborukat Baisziasza faluba helyezze át. Este hat órákor lassanként mindkét részről megszűntették a tüzelést. A leghevesebb harcot déli arcvonalunk balszárnnya vívta. Összes veszteségünk ezen napon 200 ember. Az éj beálltával előőrseink visszavonultak a főhadállásba. A déli arcvonalunk ellen intézett támadásnak öt ellenséges hadosztály vett részt. A déli arcvonalon csapataink visszaverték a japánok minden támadását és jobb szárnyunk estefels támadólag lépett fel és visszazoritotta a japánokat Tunsiniunál és Tasidununál. Ez alkalommal délkeleti arcvonalunk körülbelül 200 embert veszített. A keleti arcvonalon csapataink e hó 20-án tetemes ellenséges csapatokkal kevéredtek igen heves harcra. Jobb szárnyunk gyárogtsága támogatva a tüzéségtől, a csehuji és anpingi előretolt állásokban szívós és bátor ellentállást tanusított. Az ellenség, mely számára nézve tulsulyban volt csapataink fölött, éjjel támadott. Kézitusa fejlődött ki és ebből magyarázható, hogy egyes tisztuk kardszurástól vagy revolverlövéstől sebesültek meg. A csehui és anpingi előretolt hadállásokban vívott elkeseredett harc után csapataink visszavonultak a tüzéséggel megerősített főhadállásba. A jobb szárnyon a tamovi ezred Csehu mellett egy előretolt állást hajnali egy órától délután 4 óráig védelmezett. Az ezred visszaverte az ellenség ismételt támadásait és maga is négy ízben támadott. Klembovszky ezredparancsnok a harcban megsebesült. Végül a kaotii magaslatokon levő japán ütegek tüzelése valamint az a körülmény, hogy az ellenség a jobb szárnyzn megakartta kerülni a csehui hadállást, visszavonulásra bírta az ezredet. A visszavonulás jó rendben történt. Hat ágyunk hasznavehetetlen állapotban a helyszínen maradt. A japánok vesztesége, akik nagy heveséggel támadtak, alkalmasint igen nagy. Egy megsebesült japán tiszt, akit foglyul ejtettünk és sebeit bekötöttük, egy őrizetlen pillanatban egy sziklán szélizuzta a fejét.

London, augusztus 29. Kuropatkin Liaojangból intézi a hadműveleteket. Legutóbb elrendelte a déli csapatok visszavonulását. Ancsancsánt annak következtében már kiürítették. A keleti vonalon is észlelhető az oroszok visszavonulása. Ugyáltszik, szorosabb hadrendben akarják fölvenni a harcot. Kuroki állítólag Anpingot is bevette már és erősen fenyegeti az oroszok anping-liaojangi hadállását. Haicsöng felől Oku vonul előre és Sensipu felől Nodzu hadai nyomulnak fel. A japánok alighanem Liaojangot akarják körülvenni, mert nagyobb tömegű osztromszereket szállítanak. Kuroki északkelet felől akarja megkerülni serege egy szárnyával Liaojangot s elvágni az összeköttetést Mukdennel és Karbinnal. E mozdulatot látszik támogatni Fusime tábornoknak a Liao folyón fel-

vonult erős dandárja, mely északnyugot felől kezdi fenyegetni Kuropatkin. A japánok teljes felkőralakja mindinkább szűkebbre szoritja össze Kuropatkin hadseregét s már legfőlebb 100 kilométerre terjed a harcvonal. Mindenfelé erős előőrsi össztüzeségek vannak folyamatban, sőt pétervári jelentés szerint a keleti harctéren kemény ütközet fejlődött ki, mely még folyik.

Port-Artur ostroma.

London, augusztus 29. A japánok 27-én a már egyszer elfoglalt lcsán erődöt újból és végleg elfoglalták.

Beismert orosz vereség.

Pétervár, augusztus 29. Az orosz távirati ügynökség jelenti, hogy az ansantani és liendi ansantani vonalon heves harc folyik. A visszavonulásnál a hátvéd vereséget szenvedett. **Az elesettek közt van Rutkovszky vezérőrnagy és Fonrahben alezredes.** A veszteségek még nem ismeretesek. Mintegy 400 sebesült vette igénybe az oroszok segítségét.

Londonban az a vélemény, hogy **óriási vereség érhet az oroszokat,** mikor tábornok és alezredes is van a halottak közt. Az pedig hogy 400 sebesült vette igénybe az oroszok segítségét, bizonyítja, hogy ezek csak könnyű sebesülést szenvedhettek, mert el tudtak menekülni. Világos, hogy az oroszok halottjaikat és sebesülteiket a csatatáren hagyták.

Pétervár, augusztus 29. A japánok Liaojang felé nyomulnak. Az előőrsök csatározásai után tüzéségi harc fejlődött, amely még tart.

Az oroszok nagy vereségei.

Pétervár, augusztus 29. (Szaharov tábornok jelentésének folytatását) Csapataink igen sok fegyvert vettek el a japánoktól. A keleti arcvonalon szenvedett veszteségünket még nem tudjuk pontosan, de valószínűleg körülbelül 1300 ember lesz holtakban és sebesültekben. A hosszú elkeseredett harc ellenére és nagy fáradsalmaink mellett is a csapatok szelleme kitünő volt és a najnali szürkületben a szakadó eső dacára, amely valóságos sárten-gerré tette a terepet a legnagyobb pontossággal végezték a mozdulatokat. E hó 27-én az ellenség az egész arcvonalon határozott támadást indított. Csapataink lassanként visszavonultak hadállásaikból. Délután 2 óra tájban azt jelezték, hogy az ellenség megtámadta Kuenpinget.

Törvénykezés.

Halál a „Bob“ herceg miatt.

Az örökké vidám Bob urfi valószínűleg nem sejtette azt, hogy valamikor okozója lesz egy halálra végződő tragédiának. Keipel József körtvélyesi lakos több barátjával mulatozott a falu kocsmájában. Vigan forgott a pohár s hangos volt a nóta. Keipel, hogy megmutassa civilizált

voltát rágyújtott a Bob herceg közismert notájára, hogy „Bob urfi, hej, legény a talpán“. A másik asztalnál mulatozó Szabó Sándor, aki minden valószínűség szerint még nem hallotta hírét Fedák Zsaszának, a Bob hercegnek, a vers utolsó strofáját: „Ha nincsen pénzem iszom hitelbe czélzásnak vette magára s indignációját ki is fejezte azzal, hogy a danoló Keipelhez vágta az üveget, ezzel a szavakkal: „mit beszélsz velem, én iszom hitelbe?“

Ebből a kis félreértésből aztán nagy kavarodás s véres verekedés támadt s Szabó Sándor úgy megkéselte Benke Sándort és Pál Györgyöt, hogy ezek sérüléseikbe belehaltak. Ebben az ügyben mondott ítéletet a szatmári törvényszék e hó 28-án Papp József elnökele a láft s tekintetbe véve Szabó Sándor félreértését s tuláradó jókedvét, kegyelmesen csak 2 és fél évi fegyházra ítélte Szabót.

Válóper a feleség zsidó vallása miatt.

Kainzmacher Imre államhivatalnok ellen a felesége, született Popper Regina válópért indított, mert a férje 5 évi házasság után vele kiméletlenül bánik, szeretőket tart és az egyik kedvesével él. A bíró ki akarta békíteni a házasságot, az asszony azonban könyezve mondta:

— Hiábavaló bíró ur. Ha én már meg is bocsátanék az uramnak, nem érnék vele, mert a férjem viselkedésének oka az, hogy én zsidó vallású vagyok és azért nem léptetik elő.

— Az csak képzelődés. Már az megtörtént, hogy zsidó vallású férfit mellőztek felekezeti okról, de azzal senki sem törődik, hogy milyen vallású a hivatalnok felesége. Nemde? — kérdezte a bíró a férjet.

— Bocsánat, de a feleségem igazat mond. Hivatali főnököm, akit nem nevezhetek meg, határozottan kijelentette, hogy a feleségem vallása miatt nem léphetnek elő.

Mint hogy a békeltetés nem sikerült, a bíró a férj hibájából elválasztotta a házasságot.

REGÉNY-CSARNOK.

Egy rendőr naplójából.

VI.

Mikor Szepp ártatlanul ült.

Irta: Laky Imre.

[Tilos az utánnyomása.]

30 — Be tudnád ezt a házmasterrel igazolni?

Magasan szokott a vér a Szepp szep-lős arcára, hebegve felelt: — A házmasterrel?

Kiütött a verejték a homlokán, mig ezt a szót kinyögte. Valami borzalmas sejtélem vett erőt idegén.

— Igen, a házmasterrel, vagy nem az eresztett be?

Szepp lesütötte a szemait.

— Nem kapitány ur. Sokat járok éjjel haza, megakartam spórolni a Sperrgeld-et, egy lakatos barátommal kulcsot csináltattam a kapuhoz.

— Baj, baj, Szepp barátom. Különben erre a kulcs csináltatásra később rátérünk. Két detektív jött be. Bizalmasan, hal-kan jelentettek valamit a kapitánynak.

Ez kellemetlenül meglepetve fordult Szepphez.

— A házkutatás eredménytelen maradt. Nem mondanád meg nekem, Szepp barátom, saját jobb voltodból, hová tetted a rablott tárczát, meg az órát?

Szepp sértődötten kiegyenesedett.

— Soha sem loptam, vagy raboltam senkitől semmit. A kapitány urnak is be-móztoltam, besugtam én elég sok dolgot,

nem érdemlem meg, hogy ilyenekkel gyanúsítsanak.

— Ne szemtelonkedj Szépp. Mutasd meg csak a kalapodat?

Szépp oda nyújtja fekete, puha kalapját.

— Tied ez a kalap? kérde a kapitány.

— Igenis, az enyém! hangzik a bátor felelet.

— Rosszul hiszed. Mialatt dulakodtál áldozattal, leesett a te kalapod is, azé is, mikor menekültél, az övét kaptad fel. Ez a B. Zoltán kalapja, nem a tiéd. Látod a belésében a B. Z. betűket?

Szépp körül fordult egyet a világ. Egy lépést tett előre, ijedten mereszítette szeméit a két betűre.

— Ez nem az én kalapom, nyögte ki végre. Hol van az énekalapom?

— Látod, látod milyen butaságot követél el. Nem értesz te az ilyenhez. A kalapodat ott hagytad áldozatod mellett! Ott találták meg. Nézzed, itt van a fiókomban.

Kihúzta az asztal fiókját s előmutatta a Szépp kalapját. Teljesen hasonló volt a másikkhoz. Ennek belésében azonban derestisztával következő szavak állottak.

— Ne tégy a fejedre, én a Széppé vagyok!

A kapitány hangosan olvasta a mondatot. Ugy hangottak a szavak Szépp fülében, mint a végítélet harsonája.

Csak annyit birt kinyögni.

— Kapitány ur, esküszöm, hogy ártatlan vagyok. Én nem tudom, hogy kié az a kalap, nem tudom, hogy került hozzám.

— A kapitány vállat vont.

— Okosabbnak gondoltalak volna. Huzod-vonod a dolgot. Még ha meghalt volna is B. Zoltán, ha egyéb tanu sem lenne ellened, ez is elég bizonyíték arra, hogy az akasztófára juttasson. Csak úgy enyhíthetsz sorsodon, ha töredelmesen, bűnbánólag bevallasz mindent.

Az akasztófa szóra összeborzadt, összerázkódott Szépp. Ugy megingott, hogy egyik detektívnek kellett támogatni.

— Ártatlan vagyok!

— Ugyan már édes fiam? Ilyen tisztá dolgot akarsz zavarossá tenni? Nem lehet az gyermekem. Hallgasd csak, majd feljűtom az emlékező tehetségedet. Elmondam én neked elejétől végéig.

Szépp kimeresztett szemekkel, tátott szájjal hallgatta.

Már a 20-ban nem volt egy árva garasod se. Róza már sokallotta is az „aufschreiben“-t. Azt mondtad, leasz holnapra pénz, mint a pelyva, Innen a Magyar-utczába mentél Matildhoz. Bizony szégyelhetéd magad, hogy úgy kiéled azt a szegény lányt. Tegnap is oda adta az utolsó koronáját. Igaz-e?

Igaz! felelt szemlesütve Szépp.

— A kizsartolt koronával elmentél a Maktizesbe. Ittál öt pohár sört. Gavallerosan oda dobtad a koronát, s mentél a Bablevesbe. Ugyvan-e fiam.

— Ugy van kapitány uram, felelt a bámuló Szépp.

— A Bablevesben rendeltél debreczenit tormával s három palaczk sört. A veres Miczinek előre megsugtad, hogy nincs egy veszekedett krajczárod sem, a mai „cech“ az ő rovására megy. Miczi, ki egyike fejős teheneidnek, csak azt a kegyet kérte tőled, engedd meg, hogy a melletted levő asztalhoz ülhessen. Gazdag „balek“ költekezett ott. Miczi megígérte, hogy juttat neked is a „nyereségből“. B. Zoltán degesz bugyellárral három órákor hagyta el a Bablevest. Utánna pár pillanattal te is eltűntél. Így van-e Szépp?

— Igaz, hogy Miczi omlegetett valami baleket, akit megakart fejni, de én rá se ügyeltem. Nagyon sok szesz volt már akkor a fejembe.

— Bizony, elittad a jobbik eszedet. B. Zoltánt a Teleki-téren érted utól. Hátulról szurtál a hátába, dulakodtál vele, s amint összeesett, kivetted óráját, bugyellárisát, de nagy pénzes tárczáját már nem vehetted ki, mert megzavartak. Emberek jöttek, te futni kezdél. Azok üldöztek, de házatok előtt úgy eltűntél, mintha a föld elnyelt volna. Persze, persze, a titokban csináltatott kapukulcs oldja meg a rejtélyt. Látod Szépp, ugy elmondtam, mintha ott lettem volna.

Szépp torka elszorult, mintha az akasztófa kötele szoritotta volna a nyakát. A kapitány oly világosan, oly tisztán, oly meggyőződéssel adta elő a dolgot, hogy maga is kételkedni kezdett önmagában. Annyira megártott volna a szesz, hogy nem tudja mit cselekedett?

— Nem, nem! Az lehetetlen! Én nem szurtam le senkit! — tört ki belőle a szó.

— Jól van, szolt nyugodtan a kapitány. Folytassuk hát tovább. Mutasd a késedet Szépp barátom?

Bambán meredt rá Szépp, mintha nem értette volna a szót.

— Nos, nincs meg a késed?

— Meg a mult héten elvesztettem. Azt hiszem a 20-asban hagytam, s valaki elemelte, felelt Szépp.

— Mese, mese, mesd ketté. Talán bizony én loptam el tőled? Eh, ne mókázzunk sokat. A véres kést is itt hagytad a kalapoddal együtt. Itt van nézd.

Ezzel a kapitány felmutatta a véres kést Szépp rettenetes ijedelmére.

[Folytatjuk.]

Iskolás

fiúk és leányok részére kész lehneműek, ágyneműek, matrácz ágyszerítők, paplanok, flanel-takarók, harisnyák és zsebkendők nagy választékban és csakis első rendű minőségben

Kardos Lászlónál
DEBRECZEN, Kossuth-utca 9.

Fényképező gépek, lemezek, filmek, előhívó és rögzítők, aranyfürdők, cartonok
dus választékban gyári áron részletfizetésre is kaphatók
BORSOS KATÁNÁL
DEBRECZEN, városház épület.

Tanitás és sötétkamara használata díjtalan.

Árverési hirdetés.

Helybeli bejegyzett cég Svartz E. terménybizományos czimére, a Debreczen—Vásártér vasuti állomás raktárában elfekvő, állítólag Ujlaky József debreczeni terménykereskedő rendelése folytán érkezett, de vevő által át nem vett 289 métermázsa és 8 kilogramm elegysúlyu szemes tengeri mennyiség 4600 korona kikiáltási árban, fentnevezett megkereső cég rendelkezése folytán 1904. évi augusztus hó 31-ik napján délután 3 órakor a Debreczen—Vásártér vasuti állomási raktárban, közbenjövetelemmel el fog árvereztetni s vevő által azonnal átvehető.

Debreczen, 1904. augusztus 29-én.

Dr. Sárny Bertalan,

mint a debreczeni kir. közjegyzői kamara 1-1904. számú rendvényével Balogh Géza debreczeni kir. közjegyzőnek kirendelt állandó helyettese.

Csődkiárulás!

A Komáromi József

csődtömegéből mindenféle

papíráruk,
levélpapírok,
írópapírok, borítékok,
fényképészeti cikkek,
írónok, tenták,
levelező lapok,
csomagoló papírok,
cartonok, névjegyek,
üzleti könyvek,
irkák, füzetek,
stb. stb.

Kossuth-utca 6. szám.

feltűnő olcsó áron

!!! kaphatók. !!!

Ugyanott megtekinthető a nyomda, könyvkötészet és a czinkografia is.

Csődkiárulás!

Kossuth-utca 6. szám.

Apró hirdetések.

10 szög 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűből szedett minden szó 4 fillér.

Intelligens családnál valódi kőser kosztot esetleg teljes ellátást keresek egy 10 éves deák részére. Czim a kiadóhivatalban.

Varga-utca 43. sz. alatt ujonnan épülő házban 5 szobás uri lakás és egy szobás garzon lakás 1904. évi nov. 1-től kiadó.

Csak még jövő hó 8-ig Piacz-utca 34. sz. ház pinczében kerti bor 18 kr. Rizling 20 és 26 krajczárjával literjét lehet kapni. Új pince kötel is eladó.

Eladó circa 50 hectoliter érmelléki bakarbör. Hol? megtudható a kiadóhivatalban.

Jó házból való izraelita fiut teljes ellátásra elvállal egy tanár. Lakás: Egyháztér 5. ke-resztépületben közel minden iskolához.

Egy kisebb lakás mely áll 1 szoba, konyha és egyéb hozzátartozékokból, október 1-től kiadó **Bercsényi-utca 69. sz. a.**

Kitűnő ebéd és vacsora kosztot kaphat 2 fiatalember Csapó utca 3. sz. atatt.

Egy 3 éves szép és okos árva leányt ki hajlandó örökbe fogadni? Czim Csillag-utca 100. sz.

Rákóczi- és Kuruczokról című füzet 20 filler leszállított árban kapható a kiadóhivatalban.

Egy éjeles fiu szerkesztőségünkben azonnal fölvetetik.

Darabos-utca 57. sz. a. ház, mely évente 1500 kor. labkért jövedelmez, jutányos árban eladó.

Eladó birtok és szeszgyár. Egy 1200 katasztrális hold kiterjedésű, kitűnő minőségű birtok, melyen a legjobb karban lévő gazdasági épületeken kívül egy mezőgazdasági szeszgyár van, évi 2000 hectoliter termelés (s hectoliterenként 10 korona refectióval), 50 katasztrális hold dohánytermelési engedéllyel eladó. — Hol és kivel lehet értekezni? megmondja a kiadóhivatal.

Építkezésből kimaradt 2 pár vasajtó ole-ón eladó Nemzetőr-utca 1. sz. a.

Egy fűszerkereskedő segéd felvétetik. Czim a kiadóhivatalban.

47 hold feketeföld tanyával, Homokkert mellett 6 hold hízaló eladó. Czim a kiadóban.

Egy kitűnő forgalmu fűszer üzlet család körülmények miatt eladó, Varga-utca 35. szám.

Bőrhulladék igen olcsón eladó Simonffy-u. 15. sz. a.

Jó irással bíró egyén irodai munkákra olcsón vállalkozik. Czim a kiadóban.

Bükkfa eladás.

Méltóságos Vay Gábor gróf cs. és kir. kamarás Avas-Vámfalui uradalmában (Szatmár m.) mintegy 5—10.000 öl bükk tűzifa, danga és müfa kerül eladásra. A fa kitermelését megegyezés szerint vevő, vagy az uradalom eszközöltheti.

A kitermelés részben már kezdetét vette, részben 1904—1905. évtelen eszközölhető.

Venni szándékozók közelebbi értesítést nyerhetnek az uradalmi igazgatóságnál Avas-Vámfalú, u. p. Felsőfalú.

Az uradalmi igazgatóság esetleg az itt megjelölt mennyiségnél kisebb, vagy nagyobb mennyiségű bükk tűzi és müfa eladásra is elfogad ajánlatokat.

Várady Lajos,

urad. igazgató.

Abeles-féle állami felügyelet alatt álló

Középiskolai fuinternátus

Debreczenben.

Ezen intézetbe felvétetnek minden növendékek, kik Debreczen bármely középiskoláját (gymnasium, reál, kereskedelmi, polgári) látogatják. Az intézetben teljes ellátás, szakképzett tanárok felügyelete alatt tanulmányaikban szigorú ellenőrzést és nevelést nyernek. Modern berendezésű háló, étkező és tanulótermek. Egészséges táplálkozás. Mérsékelt díjak. Prospektussal szolgál az

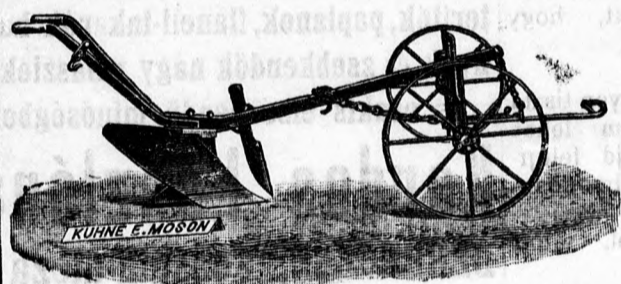
Igazgatóság.

Hatvan u. 23.

Háromszori bekenésre megszabadul kellemetlen lábizzadásától. Egy korona ellenében (tiz levéljegy) bérmentve küldi Riesz, Halas.

Hidegvizgyógyintézet a nagyerdei fürdőben naponta nyitva.

Ugyanott mindenféle **gyógyfürdők** előállítatnak.

Hazánk legrégebb gazdasági gépgyárában

KÜHNE E.

MOSONBAN.

legjobb anyagból és elismert gondos kivitelben kaphatók:

Sack-rendszerű aczélekek, egy- és kétvasu ekék különféle szerkezetben. **Hengerek, szántóföld- és rétborekák** dus választékban.

Hirneves toloke-rekes rendszere **„MOSONI DRILL”** sorvetőgépek. Mindennemű **Cséplőgépek** kézi és járgányhajtásra **Gabonatisztító és szelelőrosták,** konkoly választók, **szecs kavagó, répvágó, darálógépek** kitűnő szerkezetben és különféle nagyságban.

Morzsolók kézi és erőműhajtásra. **Szőlőzúzó és Bogyozó gépek.** **Venyigezúzógépek.** **Borsajtók** Francia ekék és kapálógépek szőlőmiveléshez.

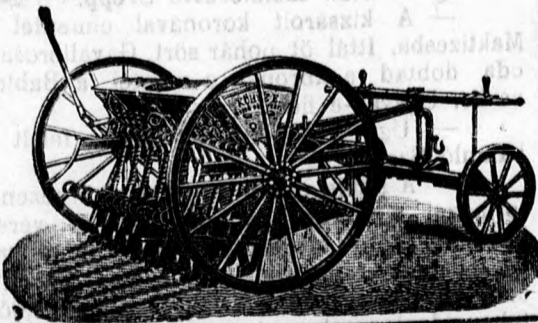
Főraktár:

BUDAPEST, VI. Váci körút 57/a.

Bizományi raktár:

Korondi Sándor urnál

DEBRECZEN, Piacz-utca 28. szám

A Maradék Áruház olcsó árakban utólérhetetlen.

Minden vevő, aki 5 forint árut vásárol, bármely átadott fénykép után egy **életnagyságu képre**, (amelynek bolti ára különben 10 forint) tarthat igényt, amelyet bármilyen időben elkészíttetek, gyönyörű szép kivitelben — csupán a papírkéretért és a beszerzésnél felmerülő költséggért 1.50 krajczár fizetendő. A kép kivitele úgy az **üzletben**, mint a **kirakatban** látható.

Paplanokban meglepő szép választék. 1 méter Taft selyem 49 kr. MARADÉK ÁRUHÁZ

Ranunkel-ház, Bika szálloda mellett, szembe a Tisza palotával.